

Pytania i odpowiedzi dotyczące

nowej podstawy programowej przedmiotu wychowanie fizyczne

- 1. Czy na zajęciach wychowania fizycznego dzielimy uczniów na grupy mieszane, czy dziewczynki/chłopcy?**

Zgodnie z art. 22a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2016 r. poz. 1943, z późn. zm.) nauczyciel lub zespół nauczycieli przedstawia dyrektorowi szkoły program nauczania do danych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego na dany etap edukacyjny. Program ten może obejmować treści nauczania wykraczające poza zakres treści nauczania ustalonych w podstawie programowej i powinien być dostosowany do potrzeb i możliwości uczniów, dla których jest przeznaczony. Decyzję o dopuszczeniu programu do użytku w danej szkole podejmuje dyrektor szkoły po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej.

- 2. Jak realizować godziny 2+2 i 3+1?**

Regulacje prawne związane z tworzeniem oddziałów sportowych zawiera rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 marca 2017 r. w sprawie oddziałów i szkół sportowych oraz oddziałów i szkół mistrzostwa sportowego (Dz.U. z 2017 r. poz. 671). Określa ono cel istnienia i rodzaje szkół, w których mogą być tworzone oddziały sportowe, liczebność oddziałów, niezbędną infrastrukturę, współpracę z polskimi związkami sportowymi, klubami sportowymi, stowarzyszeniami prowadzącymi działalność statutową w zakresie kultury fizycznej lub uczelniami prowadzącymi studia wyższe na kierunku związanym z dziedziną nauk o kulturze fizycznej, a także etapy szkolenia i obowiązkowy tygodniowy wymiar zajęć sportowych.

Należy również uzyskać (tak jak obecnie) zgodę organu prowadzącego szkołę i przeprowadzić rekrutację zgodnie z art. 137 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. z 2016 r. poz. 59). Kwestie kwalifikacji wymaganych od nauczycieli uregulowano przepisami ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2016 r. poz. 1379 j.t.) oraz rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz.U. z 2015 r. poz. 1264 j.t.).

W myśl art. 9 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy stanowisko nauczyciela może zajmować osoba, która posiada wyższe wykształcenie z odpowiednim przygotowaniem pedagogicznym lub ukończyła zakład kształcenia nauczycieli i podejmuje pracę na stanowisku, do którego są to wystarczające kwalifikacje. Stosownie do obowiązujących przepisów ww. rozporządzenia kwalifikacje do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego realizowanych w formach pozalekcyjnych lub pozaszkolnych oraz zajęć szkolenia sportowego w szkołach i klasach sportowych oraz szkołach mistrzostwa sportowego posiada osoba, która:

- 1) ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela wychowania fizycznego w danym typie szkoły lub
- 2) posiada świadectwo dojrzałości i tytuł zawodowy trenera lub instruktora w określonej dyscyplinie sportu, uzyskany zgodnie z przepisami w sprawie kwalifikacji, stopni i tytułów zawodowych w dziedzinie kultury fizycznej oraz szczegółowych zasad i trybu ich uzyskiwania, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

Podziału obowiązkowych zajęć wychowania fizycznego na zajęcia klasowo-lekcyjne i zajęcia do wyboru przez ucznia należy dokonać zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2011 r. w sprawie dopuszczalnych form realizacji obowiązkowych zajęć wychowania fizycznego (Dz.U. z 2011 r. poz. 1042). Ustala ono, że zajęcia klasowo-lekcyjne są realizowane w wymiarze nie mniejszym niż 2 godziny lekcyjne tygodniowo w szkołach podstawowych i gimnazjach oraz 1 godzina lekcyjna tygodniowo w szkołach ponadgimnazjalnych. Oznacza to, że zajęcia klasowo-lekcyjne mogą być prowadzone również w wymiarze wyższym niż wskazano. Treść projektu nowego rozporządzenia, dostosowującego uregulowania w tym zakresie do zreformowanego systemu edukacji, zawiera takie same rozwiązania dla klas IV–VIII szkoły podstawowej jak obecnie dla klas IV–VI, a w przypadku szkół ponadpodstawowych, jak obecnie dla szkół ponadgimnazjalnych.

Ad 1. i 4. Jak ma wyglądać podział na grupy na lekcjach wychowania fizycznego (grupy mieszane, dziewczynki/chłopcy oraz liczebność grup)?

Kwestię podziału na uczniów na grupy ze względu na płeć na zajęciach wychowania fizycznego reguluje § 7 ust. 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz.U. z 2017 r. poz. 703). Stanowi on, że w klasach IV–VIII szkoły podstawowej i w szkole ponadpodstawowej zajęcia wychowania fizycznego, w zależności od realizowanej formy tych zajęć, mogą być prowadzone łącznie albo oddzielnie dla dziewcząt i chłopców. Liczebność grupy nie powinna przekraczać 26 uczniów.

3. Czy istnieje zapis prawny, który pozwala zatrudnić nauczyciela wspomagającego na zajęcia wychowania fizycznego, jeśli w klasie jest/są dziecko/dzieci ze specjalnymi potrzebami? (dzieci niepełnosprawne, niedowidzące)?

Kwestie dodatkowego zatrudniania osób w szkole ogólnodostępnej w celu współorganizowania kształcenia dzieci niepełnosprawnych regulują przepisy § 7 ust. 2–6 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 24 lipca 2015 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz.U. z 2015 r. poz. 1113). Obowiązek zatrudnienia dodatkowych osób w szkołach ogólnodostępnych, w których kształceniem specjalnym są objęci uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na autyzm, w tym zespół Aspergera, lub niepełnosprawności sprzężone, wynika z przepisów¹, zgodnie z którymi zatrudnia się:

- 1) nauczycieli posiadających kwalifikacje w zakresie pedagogiki specjalnej w celu współorganizowania kształcenia uczniów niepełnosprawnych lub
- 2) specjalistów, lub
- 3) w przypadku klas I–III szkoły podstawowej – asystenta, o którym mowa w art. 7 ust. 1e ustawy, lub
- 4) pomoc nauczyciela – z uwzględnieniem realizacji zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego.

Natomiast w przypadku innych niepełnosprawności: niesłyszenie, słabe słyszenie, niewidzenie, słabe widzenie, niepełnosprawność ruchowa, w tym z afazją, niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym oraz niedostosowania społecznego czy zagrożenia niedostosowaniem społecznym w szkołach ogólnodostępnych za zgodą organu prowadzącego można zatrudnić dodatkowo:

- 1) nauczycieli posiadających kwalifikacje w zakresie pedagogiki specjalnej w celu współorganizowania kształcenia odpowiednio uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym lub specjalistów lub
- 2) w przypadku klas I–III szkoły podstawowej – asystenta, o którym mowa w art. 7 ust. 1e ustawy, lub

¹ § 7 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 24 lipca 2015 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz.U. z 2015 r. poz. 1113).

3) pomoc nauczyciela – z uwzględnieniem realizacji zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego².

Decyzję w sprawie zatrudniania osób, które zapewnią wsparcie uczniowi podejmuje dyrektor szkoły, zgodnie z kompetencjami wskazanymi w przepisach³.

Specjaliści i pomoc nauczyciela realizują zadania wyznaczone przez dyrektora szkoły⁴. Natomiast nauczyciele dodatkowo zatrudnieni:

- 1) prowadzą wspólnie z innymi nauczycielami zajęcia edukacyjne oraz wspólnie z innymi nauczycielami i specjalistami realizują zintegrowane działania i zajęcia, określone w programie;
- 2) prowadzą wspólnie z innymi nauczycielami i specjalistami pracę wychowawczą z dziećmi niepełnosprawnymi;
- 3) uczestniczą, w miarę potrzeb, w zajęciach edukacyjnych prowadzonych przez nauczycieli oraz w zintegrowanych działaniach i zajęciach, określonych w programie, realizowanych przez nauczycieli i specjalistów;
- 4) udzielają pomocy nauczycielom prowadzącym zajęcia edukacyjne oraz nauczycielom i specjalistom realizującym zintegrowane działania i zajęcia, określone w programie, w doborze form i metod pracy z dziećmi niepełnosprawnymi⁵.

Dyrektor szkoły, uwzględniając indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów niepełnosprawnych, wyznacza zajęcia edukacyjne oraz zintegrowane działania i zajęcia, określone w programie, realizowane wspólnie z innymi nauczycielami przez nauczycieli lub w których nauczyciele ci uczestniczą. Ponadto, dyrektor szkoły w porozumieniu z organem prowadzącym może, zgodnie z potrzebami uczniów, zatrudnić osobę niebędącą nauczycielem⁶ i powierzyć jej zadania na rzecz uczniów niepełnosprawnych, bowiem jednym z zadań dyrektora szkoły lub placówki, jest decydowanie w sprawach zatrudniania i zwalniania nauczycieli oraz innych pracowników szkoły lub placówki.

5. Czy jest przewidziana odejście na wcześniejszą emeryturę na skutek urazów, eksploatacji ciała? Ewentualny dodatek zdrowotny z tego tytułu?

Zgodnie z art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2016 r. poz. 1379 z późn. zm.) nauczyciele mają możliwość przejścia na emeryturę niezależnie

² § 7 ust. 3 ww. rozporządzenia

³ Art. 39 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2016 r. poz. 1943, z późn. zm.).

⁴ § 7 ust. 6 ww. rozporządzenia

⁵ § 7 ust. 4 i 5 ww. rozporządzenia.

⁶ Zgodnie z ustawą z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz.U. z 2016 r., poz. 1666, z późn. zm.).

od wieku, a jedynie po wykazaniu wymaganego okresu zatrudnienia, który wynosi 30 lat, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze (na stanowisku nauczyciela) oraz rozwiązaniu stosunku pracy. Uprawnienie to zostało ograniczone przez ustawę z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2004 r. nr 39, poz. 353 z późn. zm.). Na mocy ww. ustawy w ustawie – Karta Nauczyciela w art. 88 dodano ust. 2a. W obecnym brzmieniu, nadanym ustawą z dnia 23 sierpnia 2007 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2007 r. nr 158, poz. 1103), przepisy tego artykułu stanowią, że nauczyciele urodzeni po 31 grudnia 1948 r., a przed 1 stycznia 1969 r. mogą skorzystać z uprawnień emerytalnych na podstawie art. 88, jeżeli spełnią warunki wymagane tym przepisem do dnia 31 grudnia 2008 r. i nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa. Ograniczenie to nie dotyczy nauczycieli urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r., którzy mogą skorzystać z emerytury bez względu na wiek po spełnieniu warunków wymienionych w art. 88, nawet jeżeli to spełnienie nastąpi po dniu 31 grudnia 2008 r.

Podsumowując, na mocy obecnie obowiązujących przepisów nauczyciele, którzy do dnia 31 grudnia 2008 r. spełnił wymagane ustawą warunki, mogą po rozwiązaniu stosunku pracy przejść na świadczenie emerytalne bez względu na wiek. Jednocześnie przepisy ustawy – Karta Nauczyciela oraz aktów wykonawczych do ustawy nie przewidują dla nauczycieli wychowania fizycznego dodatku za ewentualne urazy, eksploatację ciała.

6. Jak realizacja podstawy ma korelować z włączeniem uczniów czasowo wyłączonych z zajęć wychowania fizycznego?

Stan prawny nie ulega zmianie w tym zakresie. Kwestię zwolnień z obowiązkowych zajęć, w tym z zajęć z wychowania fizycznego, reguluje rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy (Dz.U. z 2015 r. poz. 843). Zgodnie z § 5 ust. 2 rozporządzenia dyrektor szkoły zwalnia ucznia z realizacji zajęć wychowania fizycznego na podstawie opinii o braku możliwości uczestniczenia ucznia w tych zajęciach wydanej przez lekarza, na czas określony w tej opinii. Oznacza to, że uczeń ten nie uczestniczy w zajęciach (nie jest na nich obecny). Podobne rozwiązanie zostało zawarte w projekcie nowego rozporządzenia regulującego przedmiot zapytania po wprowadzeniu reformy systemu edukacji.

7. Czy nastąpi reaktywacja zajęć SKS, szkolnych klubów sportowych? Jeśli tak, czy będą to zajęcia bezpłatne, czy odpłatne?

Działalność Szkolnych Kół Sportowych (SKS) i klubów sportowych nigdy nie została ustawowo przerwana. Podlegają one Ministerstwu Sportu i Turystyki. Ministerstwo Edukacji Narodowej popiera działania zwiększające liczbę godzin „pozalekcyjnych” zajęć sportowych.